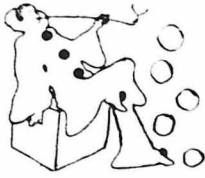

ΛΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Α. ΝΤΕ ΠΟΝΜΑΡΤΕΝ

ΤΟ ΠΑΛΗΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

Τυχεύοντα γὰρ κάποιον ἐπέδειξέ μου ἀπὸ τὸ Παρίσι, στὸ Μπλουαντί, ὅπου θὰ ἔμενε μὲ ἀνερα καὶ θὰ ζαναγυρίζα κατόπι. Στὸ ἴδιον βαρὺν μὲ μένο βρισκόταν ἕνας κίτριος 55 ἐπιπέδων χρόνων, σιμπεθηστατός, ποὺ ἡ φυσιογνωμία του ἐπροέδειξε ἕναν ἀνθρώπου ρομαντικό, ὀνειροπόλο, ἴσως ἕναν ποιητή.

Ὅπως συμβαίνει πάντα στὰ τραῖνα, δὲν ἀργήσαμε νὰ πιάσουμε κοινότητα... Μοῦ εἶπε ὅτι ἦταν ἀνταρκακταύχης, ὅτι ἐπὶ 35 χρόνια εἶχε υπηρετήσει τὴν λαμπάδα του, τὴ Γαλλία, καὶ ὅτι τώρα σκοπεῖ νὰ ἐγκαταλείψῃ στὸ Πουατιὲ γιὰ νὰ τελειώσει ἐκεῖ τὴ ζωὴ του.

— Ἐνῆς ἡ πατρίδα σας; τὸν ρώτησα χωρὶς νὰ δώσω ἰδιαιτέρη σημασία στὴν ἐρώτησή μου.

— Ὁχι, κύριε, ποὺ ἀπάντησε μὲ φωνὴ ποὺ ἔστρεψε ἐλαφρὰ καὶ ἡ ὄψια, δὲχος νὰ ξερῶ γιατί, μὲ συγκίνησε.

Ἐπὶ αὐτὸν ἀπὸ λίγο, γτιάζοντας στὸ Πουατιὲ, Ἀποχωρήθησα τὸν ανταρκακταύχην, βέβαιος ὅτι δὲν θὰ τὸν ξαναβλέπω ποτέ πάλι στὴ ζωὴ μου.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὅσοτο, καὶ ὡς ἐπὶ σήμερον στὸ Παρίσι, συναντήθησα τὸν ἀνταρκακταύχην μου στὴν ἀΐονα ἀναμονῆς τοῦ σταθμοῦ τοῦ Πουατιὲ.

— Πῶς! Δὲν θὰ μείνετε ἐδῶ; τὸν ρώτησα ζωηροσμένως.

— Ὁχι... Ζαναγυρίζω στὸ Παρίσι, ποὺ ἀπάντησε.

Καὶ συγχρόνως μοῦ φάνηκε, καθὼς μιλῶντες, ὅτι ἕνας δακρὺν ἔστρεψε στα μάτια του, ἔπειτα νὰ κινήσῃ στὰ μαγουλά του.

Μιλῶν στὸ ἴδιον βαρὺν μὲ ἕνα κί' ἐπειδὴ εἶχα μαντέψει, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του νὰ μῆναι στὸ Πουατιὲ καὶ ἡ ἀπόφασίς κατόπι ἄλλοιῆς τῆς γνώμης του ἐκέρχοντο κάποιον ἀσθηματικό μυστικό, ἦμιον γεμίσως περὶ ἔργον νὰ μάθω τὴν ἀλήθεια.

Μάντεψε τάχα κί' ἐκεῖνος τὸ ἔργον καὶ τὸ ἔργον ἐνδοιασμένως ποὺ μοῦ εἶπε κινήσει; Ὅπως καὶ ἂν ἔχει τὸ πράγμα, ἐνδοιασμένως ἀπὸ τὴ μεταβολὴν μου καὶ ἀπὸ τὴν ἐγκαρδιότητα ποὺ εἶχε ἀναπτυχθεῖ μεταξὺ μας, τοῦ εἶπα:

— Δὲν βρίζετε λοιπὸν στὸ Πουατιὲ τὸ πρόσωπο που ἀναζητοῦσατε;

Με κινήσας κατὰματα, Ἐλακοζήθησε μὴ σάντιον σιωπῆ, κί' ὕστερα ἄρχισε νὰ μοῦ λέη με τὸν ἄργον καὶ σαφῶς, ὡς νὰ μολογῶντες:

— Ἀλήθεια, γιατί, νὰ μὴ εἶς τὰ διατηρῶ ὅλα; Τρεῖς ἀνάτα λέντες χρόνια περῶσαν ἀπὸ τότε... Ὅλα σκεπαστήσαν ἀπ' τὴν πὸ βαθεῖα λήθη. Ὡς καὶ τ' ὄνομα τῆς ἀκόμα, τὸ γινεὸ ὄνομα Γαβριέλα, ἂν τὸ πρόφερα στὴν πόλι αὐτὴ ποὺ ἀφίονικε καὶ ποὺ δὲν θὰ τὴν ξαναβῶ ποτέ πάλι, δὲν θὰ ζήτωνοσε κανέναν ἀντάλο... Ἀζοῦσες κανέναν ἀντάλο... Ἀζοῦσες κανέναν ἀντάλο, καὶ προσπαθῆσε νὰ μὴ χαμογελάσῃ... Εἶνε τόσο κοινὸ πρᾶγμα ἕνας ἀσθηματικός γέρος.

Τὸ 1895 εἶχα τοποθετηθεῖ στὴ φρουρὰ τοῦ Πουατιὲ, μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ ἀνθυπολοχαγῶ. Ὅτι εἶχε βγεῖ τότε ἀπὸ τὴ Σχολή... Πρῶτοι ἐδῶ νὰ εἶς πὸ ὅτι, μολοντὶ ἀξιοματιζός, ἦμιον πολὺ ρομαντικός.

Ἡ εὐκολία ἀγάτης δὲν με ἰκανοποιῶσαν, οὐτε καὶ μὲ συγκινοῦσαν... Ἀντιθέτως λαχταροῦσα γιὰ μὴ μὲγάλη, μὴ δυνατὴ ἀγάτη, ποὺ θὰ μοῦ ἔδνε ὅλες τῆς συγκινήσεις τοῦ πάθος καὶ ποὺ θὰ γέμειζε τὴ ζωὴ μου...

Ἡ μὲγαλύτερη διασκέδασίς μου ἦταν τὸ διάβασμα. Ἦμιον συνδουητής σὲ μὴ δανειστικὴ βιβλιοθήκη, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἔπαιρνα τακτικὰ ὅλα τὰ βιβλία τῆς μόδας.

Γιὰ νὰ πάω στὴ βιβλιοθήκη αὐτὴ, περνοῦσα ἀπὸ ἕνα μικρὸ καὶ στενὸ δρόμον, στὴ γωνία τοῦ ὁποῖου βρισκόταν ἕνα παλιὸ ἀρχοντικό σπίτι, ποὺ τὸ πρότιον τὸν πάτωμα εἶχε ἕνα μόνον παράθυρον πρὸς τὴν ὁδὸ. Τὸ παράθυρον λοιπὸν ἀπὸ δὲν ἀργήσε νὰ γίνῃ γιὰ μένα ὁ Παράδεισος. Μία νεαρὴ γυναῖκα ἦταν πάντα καθισμένη ἀπὸ μέσα, μὲ τὸ κεφάλι γερμένο σὲ κάποιον βιβλίον ἢ σὲ κέντημά της, ποὺ δὲν τὴν ἀποροφροῦσαν ὅμως τόσο, ὥστε νὰ μὴν τὴν ἀφίονον νὰ εἰσὴν κάθε τόσο μὴ κινήσῃ ματιὰ πρὸς τὸ δρόμον.

Πάντα σχεδὸν φρονῶσε ἀνοχτόχρομα ρούχα... Ἡ μεταλλοκλιτικὴ της ὄμως στάσις φανερόνως ἀπογοητεῖται καὶ κούρασι. Δὲν ξέρω ἂν ἦταν ὄμοια. Τὸ μόνον ποὺ ξέρω εἶνε ὅτι μὴ μὲρτα τὰ μάτια μας συναντήθησαν. Ἀπὸ τὴ μέρα ἐκείνη ἔγινον ὀκτὼς της μὲ ὄλο τὸ σῶμα μου καὶ τὴν ψυχὴ μου καὶ ποτέ ἀπὸ τότε δὲν γέμισα νὰ κοιτάζω ἄλλη γυναῖκα.

Ἐπὶ αὐτὸν ἀπὸ δεκαπέντε μέρες δὲν μοῦ ἔμενε καμμιὰ πειὰ ἀμφιβολία. Κάθε φορὰ ποὺ περνοῦσα, κάρφονε τὰ μάτια της ἐπὶ ἡμῶν ἐπιτομὸν κεφάλι της πάνω στὸν ὄμο μου. Ἐννοιοῦθα τότε τῆς ζήνηδες ἀποτίσας της νὰ χαϊδεύουν τὸ πρόσωπό μου. Ἐννοιοῦθα τὸ φλογερό χέρι της νὰ τρέψῃ ἀπὸ δίκον μου, καὶ τὴν καρδιά της νὰ χτυπᾷ πάνω στὴν καρδιά μου...

Ἡ συναντήσεις αὐτές, ἡ γεμίτες ἔκστασις καὶ παμφορὰ, ἡ μεθυστικὴ, ἡ τρελλὴς, ποὺ τῆς διέκοπιαν συχνὰ ἐβδομάδες ὀλόκληρες, κατὰ τῆς ὁποῖας τὸ παράθυρον ἔμενε ἀφύπνιστο, βλάστησαν ἕνα χρόνον. Ἐξάρνα, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1896, μὴς ἀνηγγέληθη ὅτι τὸ σύνταγμα μᾶς θὰ ἔφενγε γὰρ τὴν Ἀφρική. Ὅτι πηγαίναμε νὰ πολεμήσουμε κατὰ τὸν Ἀλγερόν.

Ὅταν ἀνηγγέλια στὴ Γαβριέλα τὴν τρομερὴν εἰδησίαν, πρὸς μὲγάλη μου ἐκπλήξιν, δὲν ἔδλανε, «Ἐχομε μισροῦσα μᾶς, τῆς εἶπα, ὀκτὸ μέρες. Πρῶτοι νὰ προσπαθῆσουμε νὰ συναντιώμαστε κάθε βράδιον...»

Μοῦ ἀπάντησε μὲ μὴ ἔλαφρὰ γένησι τοῦ κεφαλοῦ καὶ μοῦ εἶπε νὰ φύγω, σχεδὸν ἀπότομα... Μὰ ὅταν τὴ στιγμή ποὺ χωρίζαστε τὴν κτύπησα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, εἶδα πὸς τὴν ἑπὶ ἑνα πτώμα. Ἡ τὴν ἄλλη μέρα τὸ βράδιον, μὴ ἔπαισα μὴ ἀπερηχάσῃ ἀγωνία. Τὸ παράθυρό της δὲν ἦταν φωτισμένο. Ὅντε καὶ τῆς μέρες ποὺ ἐπακολούθησαν. Δὲν καταλάβαινα πειὰ πίστε. Πήγαμνα νὰ τρελλαθῶ ἀπὸ τὴν ἀγωνία μου. Βρισκόμιασε πειὰ στὶς 30 Ἰουνίου καὶ τὴν 1 Ἰουλίου θὰ φεύγαμε...

Μὰ ποῦν φύγω ἐγὼ, ἐκείνη, ἀλλομόνον, εἶχε κούλας φύγει γιὰ τὸ ἀγύριστο ταξείδι. Τὸ ἔμια τὴ νύχτα τῆς 30ῆς Ἰουνίου καὶ τὴν ἄλλη μέρα εἶδα τὴν κηδεῖα της...

Ναί, τὴν ἐπομένην τὸ σύνταγμα μᾶς ἔφενγε... Ἐξάρνα, καθὼς βρισκόμασε ἀπὸ τὴν πόλι, ἡ σιφὴς τῶν στρατιωτῶν χωρίζησαν γιὰ λίγο πρὸ τ' ἀμάξια μᾶς κηδεῖας καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ ἐξέφραζε τὴ συγκι-

πάνου μου. Ἐκλαροῦσες τάχα τὴν ἀγάτη μου ἢ τὴν ἐπιστηρῆσί μου; Ἡ μήπως μὲ εἶχε λυτῆρῃ γιὰ τὴ μοναξιά καὶ τὴ θλίψη μου;

» Ἐπὶ προτιμώσα νὰ πεθάνω, πειὰ νὰ κἀνο τὸ παραμικρότερον διάβημα ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἐξέστη τὴ γυναικί αὐτὴ. Ἐμὰ μὴ μόνον διὰ ὀνομαζόταν κἀμια P... ὅτι ὁ ἀντρας της, εἶκοσι χρόνια μὲγαλύτερός της, δὲν τῆς εἶχε χαρίσει οὐτε μὴ στιγμὴ εὐτυχίας, ὅτι ἦταν ἀρόστουος, βάναντος, ζηλιάρης. Ἐμὰ μὴ ἀκόμα ὅτι ἡ δυστυχεμένη αὐτὴ γυναῖκα ἔβγανε σπάνια ξῶο κί' ὅτι πολὺ σπάνια ἔπαισε πῆρσινε σὲ κομμάτις συγκεντροῦσις, μολοντὶ ἀντιχε στὴν πὸ ἀριστοκρατικὴ κοινωνία τοῦ Πουατιὲ.

» Ἐνα βράδιον, τέλος, καθὼς περνοῦσα ἀπὸ τὸ σπίτι της, ἀνοῖξε γρήγορα-γρήγορα τὸ παράθυρον καὶ μοῦ πέταξε ἕνα χαρτάκι. Πήγα νὰ τρελλαθῶ ἀπὸ τὴ χαρὰ μου. Ἐσπῆρα, πῆρα τὸ χαρτάκι καί, ὅταν ἀπομακρῶν ἔμια ἀνεστὰ, διάβασα τὰ ἔξη: «Στῆς ἐνῆα τὸ βράδιον, ἂν ὄνηε τὸ παράθυρό μου φωτισμένο, ἔλατε στὴ μικρὴ πόρτα τοῦ κήπου. Ὅα σὰς περιμένω ἐκεῖ».

» Πραγματικὰ τὸ σπίτι της εἶχε ἕνα μὲγάλο κήπον πρὸς τὸ μέρος ἐνὸς πλάγιου, πὸ ἐριμον ἀκόμη, ὀρεινον ἀπ' ἐκεῖνον πὸν περνοῦσα. Καὶ ὁ κήπος αὐτός εἶχε μὴ μικρὴ πόρτα ποὺ δὲν ἀνοῖγε ποτέ... Πήγα λοιπὸν ἐκείν τὸ βράδιον καὶ πολλὰ ἄλλα βράδινα ἀκόμα...

» Ὡ, κύριε! τὶ βραδείες γεμίτες ἔκστασις, τὶ βραδείες μῆθες ἦσαν ἐκείνες!... Μόλις ἔβλεπα τὸ παράθυρό της φωτισμένον — γιατί ἔτσι με εἰδοποιῶσε πάντα — ἔτρεχα ἀμέσως πρὸς τὸν κήπον. Εἶρσασα τὴν πόρτα μισανοχτικὴ κί' ἀμέσως ἕνα μικρὸν χερτάκι τρεμμένο ἔπαινε τὸ δικὸ μου. Ἐπειτα ἡ Γαβριέλα μὲ παρέσχε καὶ καθύμασε στὴ γλῶσσι πλάι-πλάι. Μοῦ διηγοῦταν τὴ μαρτυρικὴ ζωὴ της, τὰ βάσανά της. Σὲ κανέναν δὲν τὰ εἶχε ὅς τότε ἐμπιστευθεῖ. Τῆς γυναικίς τῆς φοβόταν. Ἦταν ζηλιάρης καὶ κακόχλοσος. Κί' ἔτσι ὅλη τὴν ὥρα της τὴν περνοῦσε βουδισμένη σὲ ὄνειρον, κλιόγοντας καὶ διαβάζοντας. Ἡ λεπτὴ, ἀσθενεὴ, μεταλλοκλιτικὴ της ὀμορφιά δὲν κινούσε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἄνδρων τοῦ Πουατιὲ. Καὶ ἡ δειλία της, ἡ σιωπὴ της, τὸ ὀνειροπόλο ἔργον της ἴσως νὰ ἔκαναν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κήπου τῆς νὰ τὴ θεωροῦν καὶ γιὰ λίγο κοιτικὴ...

» Τὴν ἐποχὴ ποὺ με γνώρισε ἦταν τόσο ἀπελευθεμένη, ὥστε σκεφτόταν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν σύζυγόν της ἢ νὰ σκοτωθῇ. Μοῦ ὀμιλοῦσες μὲ ἀφέλεια ὅτι τῆς εἶχε φανεί ὡς ἕνας ἀδελφός, ἢ ὡς ἕνα ἀγνωστός φίλος, σταλμένος ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ νὰ φουσιῇ μὲ λίγη χαρὰ τὴ σκοτεινὴ ζωὴ της. Συχνὰ, στῆς ὀδυνηρῆς αὐτῆς ἐξομολογήσεις της, ἡ Γαβριέλα ἄρνα νὰ πέρη τὸ χαριτωμένο κεφάλι της πάνω στὸν ὄμο μου. Ἐννοιοῦθα τότε τῆς ζήνηδες ἀποτίσας της νὰ χαϊδεύουν τὸ πρόσωπό μου. Ἐννοιοῦθα τὸ φλογερό χέρι της νὰ τρέψῃ ἀπὸ δίκον μου, καὶ τὴν καρδιά της νὰ χτυπᾷ πάνω στὴν καρδιά μου...

» Ἡ συναντήσεις αὐτές, ἡ γεμίτες ἔκστασις καὶ παμφορὰ, ἡ μεθυστικὴ, ἡ τρελλὴς, ποὺ τῆς διέκοπιαν συχνὰ ἐβδομάδες ὀλόκληρες, κατὰ τῆς ὁποῖας τὸ παράθυρον ἔμενε ἀφύπνιστο, βλάστησαν ἕνα χρόνον. Ἐξάρνα, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1896, μὴς ἀνηγγέληθη ὅτι τὸ σύνταγμα μᾶς θὰ ἔφενγε γὰρ τὴν Ἀφρική. Ὅτι πηγαίναμε νὰ πολεμήσουμε κατὰ τὸν Ἀλγερόν.

Ὅταν ἀνηγγέλια στὴ Γαβριέλα τὴν τρομερὴν εἰδησίαν, πρὸς μὲγάλη μου ἐκπλήξιν, δὲν ἔδλανε, «Ἐχομε μισροῦσα μᾶς, τῆς εἶπα, ὀκτὸ μέρες. Πρῶτοι νὰ προσπαθῆσουμε νὰ συναντιώμαστε κάθε βράδιον...»

Μοῦ ἀπάντησε μὲ μὴ ἔλαφρὰ γένησι τοῦ κεφαλοῦ καὶ μοῦ εἶπε νὰ φύγω, σχεδὸν ἀπότομα... Μὰ ὅταν τὴ στιγμή ποὺ χωρίζαστε τὴν κτύπησα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, εἶδα πὸς τὴν ἑπὶ ἑνα πτώμα. Ἡ τὴν ἄλλη μέρα τὸ βράδιον, μὴ ἔπαισα μὴ ἀπερηχάσῃ ἀγωνία. Τὸ παράθυρό της δὲν ἦταν φωτισμένο. Ὅντε καὶ τῆς μέρες ποὺ ἐπακολούθησαν. Δὲν καταλάβαινα πειὰ πίστε. Πήγαμνα νὰ τρελλαθῶ ἀπὸ τὴν ἀγωνία μου. Βρισκόμιασε πειὰ στὶς 30 Ἰουνίου καὶ τὴν 1 Ἰουλίου θὰ φεύγαμε...

Μὰ ποῦν φύγω ἐγὼ, ἐκείνη, ἀλλομόνον, εἶχε κούλας φύγει γιὰ τὸ ἀγύριστο ταξείδι. Τὸ ἔμια τὴ νύχτα τῆς 30ῆς Ἰουνίου καὶ τὴν ἄλλη μέρα εἶδα τὴν κηδεῖα της...

Ναί, τὴν ἐπομένην τὸ σύνταγμα μᾶς ἔφενγε... Ἐξάρνα, καθὼς βρισκόμασε ἀπὸ τὴν πόλι, ἡ σιφὴς τῶν στρατιωτῶν χωρίζησαν γιὰ λίγο πρὸ τ' ἀμάξια μᾶς κηδεῖας καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ ἐξέφραζε τὴ συγκι-

Καθύμασε στὴ γλῶσσι πλάι-πλάι.

... Ἡ συναντήσεις αὐτές, ἡ γεμίτες ἔκστασις καὶ παμφορὰ, ἡ μεθυστικὴ, ἡ τρελλὴς, ποὺ τῆς διέκοπιαν συχνὰ ἐβδομάδες ὀλόκληρες, κατὰ τῆς ὁποῖας τὸ παράθυρον ἔμενε ἀφύπνιστο, βλάστησαν ἕνα χρόνον. Ἐξάρνα, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1896, μὴς ἀνηγγέληθη ὅτι τὸ σύνταγμα μᾶς θὰ ἔφενγε γὰρ τὴν Ἀφρική. Ὅτι πηγαίναμε νὰ πολεμήσουμε κατὰ τὸν Ἀλγερόν.

Ὅταν ἀνηγγέλια στὴ Γαβριέλα τὴν τρομερὴν εἰδησίαν, πρὸς μὲγάλη μου ἐκπλήξιν, δὲν ἔδλανε, «Ἐχομε μισροῦσα μᾶς, τῆς εἶπα, ὀκτὸ μέρες. Πρῶτοι νὰ προσπαθῆσουμε νὰ συναντιώμαστε κάθε βράδιον...»

Μοῦ ἀπάντησε μὲ μὴ ἔλαφρὰ γένησι τοῦ κεφαλοῦ καὶ μοῦ εἶπε νὰ φύγω, σχεδὸν ἀπότομα... Μὰ ὅταν τὴ στιγμή ποὺ χωρίζαστε τὴν κτύπησα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, εἶδα πὸς τὴν ἑπὶ ἑνα πτώμα. Ἡ τὴν ἄλλη μέρα τὸ βράδιον, μὴ ἔπαισα μὴ ἀπερηχάσῃ ἀγωνία. Τὸ παράθυρό της δὲν ἦταν φωτισμένο. Ὅντε καὶ τῆς μέρες ποὺ ἐπακολούθησαν. Δὲν καταλάβαινα πειὰ πίστε. Πήγαμνα νὰ τρελλαθῶ ἀπὸ τὴν ἀγωνία μου. Βρισκόμιασε πειὰ στὶς 30 Ἰουνίου καὶ τὴν 1 Ἰουλίου θὰ φεύγαμε...

Μὰ ποῦν φύγω ἐγὼ, ἐκείνη, ἀλλομόνον, εἶχε κούλας φύγει γιὰ τὸ ἀγύριστο ταξείδι. Τὸ ἔμια τὴ νύχτα τῆς 30ῆς Ἰουνίου καὶ τὴν ἄλλη μέρα εἶδα τὴν κηδεῖα της...

Ναί, τὴν ἐπομένην τὸ σύνταγμα μᾶς ἔφενγε... Ἐξάρνα, καθὼς βρισκόμασε ἀπὸ τὴν πόλι, ἡ σιφὴς τῶν στρατιωτῶν χωρίζησαν γιὰ λίγο πρὸ τ' ἀμάξια μᾶς κηδεῖας καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ ἐξέφραζε τὴ συγκι-

ΕΚΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΒΑΡΩΝΟΥ ΤΡΕΝΚ

(Ο άνθρωπος που κατάρθωνε να βγαίνει ζωντανός από τον τάφο των πλέον τρομερών φυλακών της Γερμανίας)

Ο ΛΙΓΩΝ φυλακισμένος ή ζωή παρουσιάζει τόσο δραματικό ενδιαφέρον, όσο του διασήμου βαρώνου Τρένκ, ο οποίος εδραπέτευσε από τη φυλάκη, όπου ήταν κλεισμένος, δύο φορές, χωρίς στην καταπληκτική Ήλκη του και στο θαυμάσιο θάναρό του.

Αιτία της φυλάκισής και της κατατροφής του Πρώσου βαρώνου Τρένκ ήταν ο ερωτικός του δεσμός με την Αμαλία, αδελφή του Φρειδερίκου Β' της Γερμανίας. Ο Φρειδερίκος μόλις αντιλήφθη τον δεσμό αυτόν, μοινοτό ο Τρένκ ήταν απ' τους πιο ενδοσπόμενους ύπασπαστάς του, άρχισε να τον καταδιώκει, χωρίς όμως και να φτάνει στα άκρα. 'Αλλ' ο Τρένκ έκανε την απόφαση να στείλει μια επιστολή στη Μαρία-Τερέζα, την αυτοκράτειρα της Αυστρίας, με την οποία ο Φρειδερίκος βρισκόταν την εποχή εκείνη σε πόλεμο. Το γράμμα αυτό έπεσε στα χέρια ενός εμπιστού του Φρειδερίκου και ο Τρένκ, κατηγορηθείς επί εσχάτη προδοσία, κλείστηκε στο φρούριο του Γκέλιτς, το φροβερότερο δεσμοκτήριο της Πρωσίας. Ο φυλακισμένος ήταν τότε μόλις έξι ετών.

Αμέσως ο Τρένκ άρχισε να καταβάλλει υπεράνθρωπες προσπάθειες για να δραπέτευση. Μ' ένα σενιά που είχε καταφύγει να κρύψει στην πιο απόκρημνη γωνία του κελιού του και στον οποίον έφτιασε δόντια, πρίονισε τρία τετράτια σιδερένια κάγκελα του παραθύρου της φυλάκισής του. 'Υστερα έκοψε λουρίδες-λουρίδες το σεντιόνι του, τις έπλεξε και τις έκανε σχοινί, ένωσε στο σχοινί αυτό και τις λουρίδες των σκελετωμάτων του κρεβατιού του και κατέβηκε από το παράθυρο που βρισκόταν έφτά μέτρα ψηλά από το έδαφος. Μόλις όμως έκανε μερικά βήματα, βούλιαξε μέσα στους βάλτους της μεγάλης τάφρου, που έβρισκε γύρω-γύρω το φρούριο. Ο βοήχος αυτός τον ρούφηξε, τον έβριζε, έφτυσε ως τα χείλη του, και τότε ο Τρένκ αναγκάστηκε να κατέβει σε βόλβηνα τον σκοπό για να μην πνιγεί. 'Υστερα από την απόπειρά του αυτή, έγινε άνοιξη από αυστηρή ή επιτήρηση του φυλακισμένου.

Ωστόσο, μετά όχτώ μόλις ημέρες, τη στιγμή που ο αξιωματικός της υπηρεσίας επιθεωρούσε το κελί του, ο Τρένκ όμως έβγαψε ένα ποτάμι, τον άπεσπασε το ξύρο του, πήδηξε έξω απ' την πόρτα, αναποδογύρισε τον δεσμοφύλακα, πέταξε ανάμεσα απ' τους στρατιώτες που είχαν τρέξει για να τον συλλάβουν, πλήγωσε τέσσερες, ανέβηκε στην έπαλξη του φρουρίου και από εκεί έπεσε μέσα στην τάφρο, χωρίς να πάθει το παραμικρό.

Μά καθώς έφηνε, γαντζώθηκε σε μερικά σύματα, μπροδεύτηκε σ' αυτά για καλά και δεν μπορούσε να ξεφύγει. 'Ετσι οι φυλάκες τον έπασαν και πάλι και τον έπαιρσαν στη φυλάκη καταπληγόμενον από τις φιλολόγες των μαυροπαιγμένων σχεδόν. Μολαταύτα, μόλις έγινε καλά, ο διαβολο-Τρένκ άποφάσισε και πάλι να δραπέτευση. Τη φορά αυτή είχε και σύντροφο στην ά-

κίνησή του με τα λόγια αυτά:

- » — 'Αμοση γυναίκα! Τόσο νέα! είκοσι δύο χρόνια!
- » 'Ηταν ή Γαβριέλα που την πήγαμεν στο νεκροταφείο...

» 'Από τότε δεν έβλεπα πιαρό μόνον για να πεθάνω. Ζήτησα παντού τον θάνατο, σε όλης τις μύρες που έλαβα μένος, σε όλους τους πολέμους, μα δεν θέλησε να με πάει. 'Εβλεπα, Πέρασαν έντοματαξού τα χρόνια. 'Υποχρεωμένος λόγω ηλικίας μ' άποστρατεύθη, είχα άποφάσισε να περάσω εδώ, στην πόλη της μοναχικής μου αγάπης, της πιο μεγάλης μου χαράς και του μεγαλύτερου πόνου μου, τίς μέρες που μου άπομένουν να ζήσω. Σάν εὐλαβικός προσκυνητής, θα περνούσα κάθε βράδυ απ' το παλιό άγαλμαμένο παράθυρο κ' από τη μικρή πόρτα του κήπου. Και σε κάθε βήμα θ' αναπολούσα τη λατρεμένη μορφή...

» Μά ή Μοίρα μου σάπηκε και στο ζήτημα αυτό φροβερά σκληρή. Χθές, Ξαναζώντας τις άβυσσικές στιγμές, πήρα τον ίδιο δρόμο που έπαιρνα εδώ και τριάντα πέντε χρόνια.

» 'Αλλά, ό φρίκη! όταν έφτυσα στο σημείο που βρισκότουσαν άλλοτε οι δύο μικροί δρόμοι, είδα μια πλατεία με άκακίες και πλατάνους. Τό σπύτι της Γαβριέλας είχε κατεδαφισθεί και ένα μέρος του κήπου είχε μεταβληθεί σε καφενείο, ενώ στο ύπολοπο είχαν κτισθεί δύο-τρία καινούργια σπίτια...

» Καταλαβαίνετε τώρα, κύριε, γιατί δεν ήδύλησα να μείνω ούτε μία έξι πλέον στιγμή στο Πασιέ και γιατί συνεχισα μαζί σας το ταξίδι;

» Από σεβασμό προς τον πόνο του, γύφισα το κεφάλι μου άλλο. Αυό μεγάλη δάκρυα κλυούσαν στα μάγουλα του συνταγματάρχου.

πότηρά του. Ήταν εύπατηρή, κρατούμενο στο ίδιο φρούριο. Και ό δυό μαζί λούπον λήθησαν και νύχτα έπάνω από τις ελάξεις του φρουρίου. Ο φίλος του Τρένκ έσπασε πέφτοντας το πόδι του. Δοκίμασε να περπατήσει, μα δεν μπορούσε να κάνει βήμα. Τότε ο Τρένκ τον φροτώθηκε στη ράχη του κ' άρχισε να τρέχει επί ένα τέταρτο της ώρας. Διέσχισε τον Μάιν, παραπτόταμο του Ρίνου, βουλιζόντας στο νερό ως τη μέση και μόλις βλέποντας μέσα στην πυκνή ομίχλη που τον περιέβαλλε. 'Απόσο έξασουλήθηκε το τοξέσιό του, μόλις βγήκε στην άπέναντι άκρη, διασχίζοντας χιονισμένες πεδιάδες ολόκληρη τη νύχτα.

Τό πρωί, τέλος, άποπάζε δυό ώματα από ένα χωροζό, καθάλλισαν με τον φίλο του κ' έμηναν καλλάροντας, ως που έφτυσαν στα σύνορα της Βοημίας. Είχαν πεύ σωθεί... 'Ησαν έλευ-φροί...

'Υστερα από όχτώ χρόνια, ο Τρένκ έκανε την άπερπαση για πάλι στο Ντάντσιγ, για να γίνει κάτοχος της κληρονομίας που του είχε άφψει πεθάνοντας ή μητέρα του. Τό Ντάντσιγ, μολοντί έλευθέρα και ανεξάρτητος πόλις, διατελούσε όστόσο υπό την άγρυπνη επιβλεπή του Φρειδερίκου της Πρωσίας. 'Ηταν γεμάτη από κατασκοπίες και μυστικούς πράκτορές του. 'Ετσι ο Τρένκ, την τρίτη ήμέρα της άφξέσις του εκεί, συνελήφθη, ώδηγήθη στο Βερολίνο και από εκεί στις φοβερές φυλάκες του Μαργραβιούργου. Στο κελί του Τρένκ, στις φυλάκες αυτές, το φως έφτυσε γλυκό και άδύνατο, έπο έναν γεμάτη άνοχη μένος σ' ένα ύδωο πάχος δυό μέτρων και έφοδιασμένον με τριπλά σιδερένια κάγκελα. Σάν να μην έφτυσε δε το φοχτό αυτό κλείσιμο, προστεθή και το μαρτίριο της πείνας. 'Ενα κίλο κορυμμένα μοχαλασμένη και ένα κανάτι νερό, αυτή ήταν όλη ή τροφή του Τρένκ.

Όποιοςδήποτε άλλος, θαμμένος μέσα στο φοβερό εκείνο κελί, θα ήταν άδύνατο και να διανοηθή καν να φύγει. Ο Τρένκ όστόσο, έχι μόνο το σκέφτηκε αυτό απ' την πρώτη στιγμή, μα κ' έθεσε άμέσως σ' έφαρμογή το σχέδιό του. Με μια άφάνταστη έπισηνη κατόρθωση να βγάλει ένα σίδερο απ' την πόρτα του κελιού και ν' άνοιξη μ' αυτό μια τρύπα στον τοίχο. Όταν έπιμπαν στο κελί του ό δεσμοφύλακες, κατόρθωνε, άγρυστο με τ' ανοησία, να κρύβει την τρύπα. Για να έξασουλήσει έπίσης τα χρομάτια του τοίχου που έσκαβε, τα ζύμωνε με το λίγο νερό που δίδεθε, μένοντας διαρραμένως, τάκανε μαζές σφάρες και τα πετούσε απ' το φεγγίτη έξω.

Η καταπληκτική κ' άπίστευτη αυτή έργασία βάσταξε έξη ολόκληρες μήνες. 'Επιτέλους ο τοίχος είχε τρυπηθεί πέρα ως πέρα κ' ό δρόμος της άποδράσεως ήταν άνοχτός, όταν έβγαψε οι δεσμοφύλακες ανεκάλυφταν τα πάντα και ξαναχτύσαν τον τοίχο. Όλοι οι κόπο του Τρένκ ήσαν έτσι χαμένοι. Ο φυλακισμένος ζόντευε να σκάσει από το κακό του.

Την άποπειρα αυτή την Τρένκ την έμαθε σε λίγες ήμέρες ο Φρειδερίκος κ' έπήγε άποστρατεύτως στο Μαργραβιούργου, όπου διέταξε να μεταφέρουν άμέσως τον Τρένκ σε μια άλλη φυλάκη.

Η φυλάκη αυτή δεν ήταν πεύ δεσμοκτήριο, αλλά σωστός τάφος.

Η πόρτες του κελιού του Τρένκ ήσαν βαριές και χοντρές σαν έπιτάπιες πλάκες. Τον τοίχο ούτε κανόνα δεν να μπορούσαν να τον τρυπήσουν. Φως δεν υπήρχε σχεδόν καθόλου.

Ο Τρένκ βρισκόταν μέσα σ' αυτό τον τάφο, στο σκοτάδι και στην ύγρασία, δεσμός. Τά δυό του πόδια ήσαν περασμένα σ' ένα χαλί, καφρομένο στον τοίχο, και τά χέρια του σφιγμένα σε χειροπέδες.

Για να δείξει μάλιστα ο Φρειδερίκος στον Τρένκ ότι έπρεπε να θεωρηθί πεύ τον έαυτό του νεκρό, διάταξε να σκάφουν σε μια άκρη του κελιού τον τον τάφο του, στον όποιο θα τον έθαβαν όταν θα πέθαινε απ' τα βάσανα της φυλάκισής! Τό όνομα του φυλακισμένου ήταν χαρραγμένο στο σταυρό του τάφου αυτό με χοντρά γράμματα, έπάνω δε από τά γράμματα είχε σχεδιασθεί μια νεκροκεφαλή...

Τη φορά αυτή θα ήσαν τρέλλα σωστή και ή άλλη ιδέα της άποδράσεως. Κι όμως ο Τρένκ άρχισε από την πρώτη κιόλας ήμέρα να σκέπτεται πώς θα έδραπέτευε. Στην άκρη κατάφερε να σπάσει τις άνοσίδες του, χωρίς στην ήράκλεια δύναμη του. Μ' ένα μαχαίρι ύστερα που είχε κλέψει από έναν δεσμοφύλακα, έσπασε την κλειδαριά της πόρτας του κελιού του και τις κλειδαριές τριών ακόμα θυρών. Μά στον τέταρτη πόρτα το μαχαίρι του έγινε κομμάτια. Τη φορά αυτή ο άκατάβλητος Τρένκ έχασε το θάναρό του. 'Ατελείωτες, το μαυλό του θόλασε. Και με το σπασίμενο μαχαίρι άνοιξε, σαν τους άρχαίους Ρωμαίους, τις άρτηριές των χεριών και των ποδιών του και έξαλλώθηκε προμηνώντας τον θάνατο. 'Απόσο το έντοστο της άποσυντηρήσεως τον άπέσπασε σε λίγο απ' τον λήθαργο, στον όποιο είχε άρchiσει να πέφτει. Κι' άποφάσισε να ζήση, να ζήση και να έλευθρωθή. Πώς όμως; 'Οχυρούμενος άπολύοτατα μέσα στο κελί του κ' άνογώντας πόλεμο με τους δεσμοφύλακες του. 'Ετσι ή θα κινώσε ή θα πέθαινε μαχόμενος, σαν γενναίος στρατιώτης.

Σ' άλλο φύλλο θα ίδούμε το τέλος της καταπληκτικής αυτής ίστορίας.